

בס"ד

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א

בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין

נשיא וראש מוסדות "אור המלך" – אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"

רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

פרשת ראה

תורה

כל אדם מכריע את העולם

דברים פרק יא (כו) רֹאֵה אֲנִי נָתַן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה: (כוז) אֶת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תַּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי מֵצִיָּה אֶתְכֶם הַיּוֹם: (כוז) וְהַקְלָלָה אִם לֹא תַשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְסַרְתֶּם מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֲנִי מֵצִיָּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְלַכֵּת אֲזָרֵי אֱלֹהִים אֲזָרִים אֲשֶׁר לֹא יִדְעֶתֶם:

שאלות:

והקשה האור החיים דברים פרק יא פסוק כו ראה אנכי נותן וגו'. צריך לדעת למה אמר לשון ראה על הדברים, עוד אמרו אנכי?

עוד למה אמר לשון יחיד כיון שכל הפרשה כולה בלשון רבים נאמרה, והוא מה שהקשו המפרשים מדוע פתח הכתוב בלשון יחיד "ראה" וסיים בלשון רבים "לפניכם"?

ביאור ראשון שהדורש ברבים שכרו גדול אפילו יחיד שומע:

וכתב בספר "מעיינות הנצח" פ' ראה: בשם רבי חיים מוורמזא אחיו של המהר"מ שאפילו יודע המוכיח כי מכל המקשיבים ללקחו יושפע רק אדם אחד ויחיד אל ימנע דבריו מן הצבור, שכן מצינו למשה רבינו שדיבר בפני כל ישראל ואמר "לפניכם" בעוד שדבריו היו מכוונים אל היחיד ואמר לו "ראה" כדי להציל נפש אחת מישראל.

מעשה עם החפץ חיים:

ומסופר בערוב ימיו של הסבא קדישא מרן ה"חפץ חיים" זצוק"ל בהיותו למעלה מגיל תשעים נתבקש מהגאון ר' חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל לבא לוילנא לדבר דברי חיזוק בענין טהרת המשפחה הח"ח שמפני זקנותו המופלגת כבר לא יצא לשום מקום, החליט הפעם לצאת, ואמר אם ר' חיים עוזר מבקש צריך לבוא, בני ביתו של הח"ח שידעו כמה טירחה וקושי וסכנה לבריאותו כרוכים בנסיעה זו, אמרו לו כי אינם מוכנים לסייע לו בנסיעה זו, אמר הח"ח אלך לבדי, אמר ועשה קם ופסע לכיוון היציאה ובחולשתו הוצרך להישען על קירות הבית כשפניו מול הקיר וידיו נתמכים בקירות וכך פסע באיטיות, בני הבית שנדהמו מרצונו העז לנסוע נעתרו וסידרו לו את הדרוש לנסיעה והוא נסע לוילנא.

בהגיעו ערכו לו כבוד גדול ויצאו לקבל את פניו אלפי אנשים ובראשם ר' חיים עוזר שהודה לו על טירחתו המרובה הח"ח מסר דרשה בליל שבת בפני 6000 נשים שבאו לביה"כ וכן בבוקרו של יום השבת דיבר לפני 6000 איש ועורר את הלבבות וחיזק בענין טהרת המשפחה.

בשבת אחר הצהרים קיבל חלק מהקהל הרב שגדש את החצר אחד מהם היה אדם מבוגר שבא לבקש עצה וברכה על דבר מה והח"ח ענה לו על משאלתו, ולאחר שסיים תפס בשני ידיו ושוחח עמו כמה דקות בעניני אמונה עד שחש שדבריו פעלו בליבו של הזקן סיים את דבריו וברכו לשלום, כשיצא מן הבית שמעו את הח"ח מתפעל ולוחש דבר מה הטו אוזן ושמעוהו אומר אכן היה כדאי לבוא ולטרוח מראדין עד וילנא כדי לחזק יהודי אחד באמונה.

נראה לבאר שחובת כל אחד לחשוב שהוא מכריע את העולם:

ונלע"ד לתרץ ולבאר בהקדם דברי חז"ל במסכת קידושין דף מ ע"א ת"ר לעולם [דף מ ע"ב] יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי, עשה מצוה אחת אשריו שהכריע עצמו לכף זכות, עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה, שנאמר {קהלת ט} וחוטא אחד יאבד טובה הרבה, בשביל חטא יחידי שחטא אובד ממנו טובות הרבה. ר' אלעזר בר' שמעון אומר לפי שהעולם נידון אחר רובו והיחיד נידון אחר רובו, עשה מצוה אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע

רח' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

www.orhamelech.org rabi.m.malka@orhamelech.org

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א

בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין

נשיא וראש מוסדות "אור המלך" – אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"

רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

את עצמו ואת כל העולם לכף חובה, שנאמר וחוטא אחד כו', בשביל חטא יחידי שעשה זה אבד ממנו ומכל העולם טובה הרבה.

ועוד מבואר במסכת חולין דף צב ע"א אמר רבי שמעון בן לקיש אומה זו כגפן נמשלה, זמורות שבה אלו בעלי בתים, אשכולות שבה אלו תלמידי חכמים, עליון שבה אלו עמי הארץ, קנוקנות שבה אלו ריקנים שבישראל, והיינו דשלחו מתם ליבעי רחמים איתכליא על עליא, דאילמלא עליא לא מתקיימן איתכליא. ללמדנו שכל עם ישראל כגוף אחד.

עוד מבואר במסכת סנהדרין דף כז ע"ב והכתוב {ויקרא כ"ו} וכשלו איש באחיו איש בעון אחיו, מלמד שכולן ערבים זה בזה, התם שהיה בידם למחות ולא מיחו. וכן מבואר במסכת שבועות דף לט ע"א, ומי שיש בידו למחות כו', וכן במסכת שבת דף נד ע"ב. ללמדנו שכל ישראל ערבים זה לזה.

עוד מבואר במסכת יומא דף פו ע"ב תניא, היה רבי מאיר אומר גדולה תשובה, שבשביל יחיד שעשה תשובה מוחלין לכל העולם כולו, שנאמר {הושע יד} ארפא משובתם אהבם נדבה כי שב אפי ממנו. מהם לא נאמר, אלא ממנו. ללמדנו שאדם אחד יכול לזכות את כל העולם.

עובדות שאדם אחד הכריע את כלל ישראל לזכות או חובה:

וכן מצינו שאדם אחד מכריע את כלל ישראל לחובה, כמבואר אצל קרח במדבר פרק טז (כ) וַיִּדְבֹּר יִקְנֹק אֶל מִשֶּׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר: (כא) הִבְדַּלְוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֶכְלָה אֹתָם כְּרִגְעָה: (כב) וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֶל אֱלֹהֵי הָרוּחַת לְכָל בָּשָׂר הָאִישׁ אֶחָד יִחָטֵא וְעַל כָּל הָעֵדָה תִּקְצָף: וכן מסופר על עכן ביהושע פרק ז (א) וַיִּמְעַלּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַל בְּחֶרֶם וַיִּקַּח עֶכָן בֶּן זִמְדִּי בֶן זִרְחָ לְמִטָּה יְהוּדָה מִן הַחֶרֶם וַיַּחַר אֵף יִקְנֹק בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וכן ביהושע פרק כב (כ) הֲלוֹא עֶכָן בֶּן זִרְחָ מֵעַל מֵעַל בְּחֶרֶם וְעַל כָּל עַדֹת יִשְׂרָאֵל הִנֵּה קָצָף וְהוּא אִישׁ אֶחָד לֹא גִוַע בְּעֹנֹו: מבואר בשביל חטא עכן נחשב שמעלו כל ישראל.

וכתב רבינו בחיי דברים פרק כט וז"ל כל איש ישראל דקדקו רבותינו ז"ל (תנחומא ב) מכאן שכל ישראל נתפסין בעון איש אחד, וראיה לזה: עכן שמעל בחרם, ואמר הקדוש ב"ה ליהושע: (יהושע ז, יא) "חטא ישראל", וכל ישראל נתפסו בעונו, וזהו לשון "כל איש ישראל" כלומר כל ישראל נתפסים בעון איש אחד, וזהו שכתוב: (ויקרא כו, לו) "וכשלו איש באחיו", ודרשו רז"ל: (סנהדרין כז ב) בעון אחיו, ללמד שכל ישראל ערבין זה בזה. ואם בפורענות מצינו שהרבים נתפסים בעון היחיד, כל שכן שהרבים נושעים בזכות היחיד, וכן אמר אליפז לאיוב: (איוב כב, לו) "ימלט אי נקי", כלומר נקי אחד ימלט כל האי, ואם האמת אתך שאתה נקי וצדיק "ונמלט" כל העיר "בבור כפיך", וכן דרשו רז"ל: (יומא לח ב) בשביל צדיק אחד העולם עומד, שנאמר: (משלי י, כה) "וצדיק יסוד עולם", שהרי מדה טובה מרובה על מדת פורענות. ומצד שני מצינו אצל פנחס שבזכותו הציל את בני ישראל כמו שכתוב במדבר פרק כה (י) וַיִּדְבֹּר יִקְנֹק אֶל מִשֶּׁה לֵאמֹר: (יא) פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאֵת אֶת קִנְיָאֵתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאֵתִי:

ללמדנו שאדם אחד יכול להציל את כלל ישראל ע"י מעשיו.

אחר הדברים האלה נראה לבאר כוונת הפסוק ראה בלשון יחיד גותן לפניכם לשון רבים, שהקב"ה פונה לכל יחיד ויחיד ואומר לו שידע שכל כלל ישראל תלוי בו כי בחטא אחד יכול להכריע העולם כולו לחובה ובמצוה אחת יכול להכריע את כל העולם לזכות, ובפרט כעת שמתקרבים ימי הסליחות וכבר אמרו הדרשנים אחרי ארי ולא אחרי אשה הרמז אחרי חודש אב שמזלו אריה ולא אחרי אלול שמזלו בתולה שעל כל אחד להשתדל יותר בקיום המצות.

שבת שלום ומבורך

מרדכי מלכא